

Un ipian ni Yusuf déi' kepa'ad né katuarina

37 ¹Yakub manto' aki tana' Kanaan, witu un tampa dinena'an ni ama'na um pu'na. ²Nyi'nyamo un talé' ni Yakub:

Nena'an si rinté' esa ni Yakub, mekengaran Yusuf. Toro ni'tu un umurna mapudu' wo pitu ne ta'un, sia muda pé. Ni sia mapiara sé reringaten mémbé' wo domba, mawadi-wadi karia né keka'na. Keka'na ya'ay, rinté' ni Yakub wia sé ka'wuna, Bilha wo Zilpa. Yusuf ya'ay minangé sumuu' wia si ama'na u léwo' paniwo-niwo né keka'na.

³Witu minatou ni Yusuf, Yakub^a tu'a mo. Ni'tumo si Yusuf rendemenna rumaé, déi' masuat wo sé rinté'na wadina. Witu mekasa Yakub makisiwo un juba kéndis rumaé iwéna wia si Yusuf. ⁴Kéiélek né keka'na si Yusuf rendemen rumaé ni ama' néra, ni séra madi'diso ni sia wo déi'mo patarndeman néra lé'os sia.

⁵⁻⁷Wo mekasa si Yusuf minéipi'pi. Un ipi'pianna ti'i néi tarndemna wia sé keka'na, "Samo tadingan niu un ipiku ya'ay: Um waya ta kiné aki uma, mawa'kes um pangkoyang na gandum^b. Tangkompo' angé um pangkoyang na gandum pawa'kesen ku karondor, wo um pangkoyang na gandum pawa'kesen niu méi dumiput, rumungku' wo sumighi' witu saru-saruan um pangkoyang gandumku." Kéitadinga néra angé un ipi'pian ti'i, waleso kadi'dis néra sia.

⁸Wo séra sumawat wia ni sia, "Niko ku'a si mamuali raja ami? Niko rekén si maator ni kami?" Um waya né keka' ni Yusuf waleso madi'dis wia ni sia, nu un ipina néi tudu'na wia ni séra.

⁹Katundu ni'tu Yusuf mini'ipi'pi kasi'i, wo tu itarndemna wia sé keka'na ku'ay, "Nyaku mini'ipi'pi sumoup. Nyaku miné'lek: Sindo, lelo'en wo sé toti' mapudu' wo esa minéi dumukut wo sumighi' wia nyaku."

¹⁰Wo tu itarndemna wia si ama'na wo sé keka'na un ipina. Si ama'na suméro' ni sia, "Ipi-ipian pé apa na? Kura rekén si ama'mu, si ina'mu wo sé katuarimu méi kumurur wo sumighi' wia niko akad sumaad tana'?" ¹¹Um waya né keka' ni Yusuf makonor wia ni sia; ta'an si ama'na déi' madupa un ipi'pian ni Yusuf ti'i.

Yusuf néi wangkér né keka'na wo iwadi ni tou aki Mesir

¹²Witu un endo mekasa, sé keka' ni Yusuf mangé maurus sé reringaten mémbé' wo domba ni ama' néra mena rémpé' Sikhem. ¹³Wo si Yakub tumudu' wia si Yusuf, "Sé keka'mu maurus sé reringaten mémbé' wo sé domba aki rémpé' Sikhem. Yo kewéit ko iaker ku mangé mé'lek ni séra."

Si Yusuf sumawat, "iyo ama'."

^a37:3 Yakub ngaranna wadina Israel

^b37:5-7 Ung gandum tawi masuat wo ung kan.

¹⁴Wo si ama'na tumudu' wia ni sia, "Samo séra mangé pé élekennué, sé mémbé' karia né domba, wo méi ida'upé sa séra lé'os man ka'pa déi'." Wo si Yakub maker si Yusuf tumeda'u un tana' Hebron mangé aki Sikhem.

Yusuf kumélang akad aki Sikhem. ¹⁵Witu si Yusuf makélang mawuri-wuri mena tana' duku-dukuten, wo sia minéilekan karia ni tou esa, si tou ti'i dumiwagh wia si Yusuf, "Apa ku'a um papangélekennu?"

¹⁶Yusuf sumawat, "O, nyaku mapangélek sé keka'ku. Sawangan pé aku tudu'an, wisa rekén papiara'an néra sé mémbé' wo sé domba?"

¹⁷Si tou ti'i tumudu', "Ni séra déi'mo wi'ay. Ta'an tinadingaku ni séra minatudu' ku'ay, 'méimo kita mangé aki Dotan.' "

Kawus angé ni'tu si Yusuf tumundu sé keka'na, wo séra élekenna lako aki Dotan. ¹⁸Dou' kampé piné'lek néra mo si Yusuf, déi' pé taré dimaok wia ni séra sia, séra minasa'ano mepepaté ni sia.

¹⁹Ni séra matudu-tudu'an, "Éleken lako, si raé méipi'pi wia ung kita ma'éimo! ²⁰Kewéit, méimo sia patén ta. Wo idombo' ta witu um parigi kinapera'an. Itudu' ta mokan wia si ama' sia minatémo nu nepé'mo ni reringaten léwo'. Wo pa'éleken ta mokan sa apa u mamuali witu un ipianna ti'i."

²¹Kéitadinga ni'tu, Ruben mangélek lalan me'eondol si Yusuf. Sia tumudu', "Ta'kan pepepatén sia! ²²Awes taré sia idombo' ta witu um parigi kinapera'an wia um Padang gurun ya'ay. Ta'an ni sia ta'kan pekekuran." Ruben tumudu' un téintu paéndon sia nena'an lalan me'eondol si Yusuf witu ghenang léwo' pinaesa'an néra, wo si Yusuf toro iwurina wia si ama' néra.

²³Kewewia lako ni Yusuf, sia ingka'an néra wo dengaten néra un jubana kéndis rumaé ti'i. ²⁴Kéongen néra sia, wo idombo' witu roro um parigi kinapera'an ti'i.

²⁵Katundu ni'tu, séra mémpo' mekekan. Kéika'at néra lako tangkompo' né'lek néra mo mapatunduan sé tou Ismael sé mawangké-wangkér kareghas makélang aki Gilead tumoro witu tana' Mesir. Um waya né unta néra minoatan um balsem wo damar. ²⁶Wo Yehuda tumudu' wia sé katuarina, "Ku'ay yo, apa ku'a ké'élekan ta sa sia patén ta si tuari ta ya'ay wo iko'ot ta un daa'na?" ²⁷Awes taré sia iwangkér ta mo wia sé tou Ismaél ti'i. Téa'mo pekekuran sia nu sia tuari ta karngan." Katundu angé ni'tu, um waya né katuari ni Yahuda limélé'mo um pa'adna.

²⁸Witu sé tou Ismael sé mawangké-wangkér ti'i dumangkoy, si Yusuf kéongen né keka'na witu roro um parigi ti'i, sia iwangkér néra wia sé tou Ismael wo tineles dua na pudu' doit péra. Wo si Yusuf iwadi né tou ti'i aki Mesir.

²⁹Kewewuri ni Ruben aki um parigi ti'i, élekenna si Yusuf déi'mo witu. Wo tu rindi'enna un dambungna, nu kumenito un aténa. ³⁰Kawus ni'tu sia mawuri wia sé tuarina. Wo tumudu', "Apa pé pesesiwonku, Yusuf déi'mo wia!"

³¹Katundu ni'tu séra sumeda' si mémbé'. Wo idened néra un dambung ni Yusuf witu daa' ni mémbé' ti'i. ³²Wo pawan néra un juba kéndis rumaé ti'i wia

si ama' néra, wo tumudu' ku'ay, "Kinéilekan ami un juba ya'ay. Samo pé'éleken ku'a, sa nyi'nya un juba pinaké ni Yusuf?"

³³Kéiélek angé ni Yakub un juba ti'i, sia tumudu', "Uditokan angé, nyi'nya un dambung pinaké ni Yusuf rinté'ku. Nepé'mo koman ni reringaten léwo' sia!"

³⁴Si Yakub kumisi' dambungna nu kumenito un até. Sia maké u roko' karong^c wo mengasi', wo téintu kauré mengamé-ngamé', nu si Yusuf minatémo. ³⁵Um waya né rinté'na tuama wo wewéné madomé-doméy un aténa, ta'an déi' pandangenna. Ni sia simawat man taré ku'ay, "Déi'! Nyaku mengasi' akad ku mé'lekan sumoup karia ni rinté'ku ma'an ku matémo." Téintu u néi pengamé-ngamé' ni Yakub wia si Yusuf.

³⁶Un oras ni'tu, sé tou Midian minawiamo lako aki Mesir. Aki'tu iwangké néra si Yusuf, wia si tou esa mapa'yang witu istana ni raja, mekengaran Potifar. Pepa'yangen ni Potifar ti'i, tunduan né suraro madukad si raja.

Yusuf karia ni ka'wu ni Potifar

39 ¹Tou Ismael minewa si Yusuf aki Mesir. Aki'tu nena'an ni tunduan, mekengaran Potifar. Ni sia tou Mesir. Sia mapa'yang witu istana ni Firaun, minamuali tunduan né suraro madukad si raja. Ni sia timeles si Yusuf wia sé tou Ismael. ²Si Yusuf manto' aki walé ni Potifar wo mapa'yang witu. Déi' siapa ka'kadan rendem ni OPO' EMPUNG wia si Yusuf, akad um pepa'yangenna kéndis. ³Si Potifar mé'lek um waya pepa'yangen pina'yang ni Yusuf wangun rumaé, nu keta'uanna si OPO' EMPUNG madukad ni sia. ⁴Potifar kuma'yan rumaé wia si Yusuf. Wo sia éndonna mamuali tunduan né tou mapa'yang. Ni sia winéanna kwasa maimpulu um waya kapunyaanna. ⁵Rengan ni'tu, si OPO' EMPUNG miné berkat wia sé tou Mesir akad aki susudnawu néra, nu si Yusuf. Um waya mena walé ni Potifar akad aki uma winéan ni OPO' EMPUNG berkat. ⁶Yo si Potifar minaker si Yusuf maator um waya kapunyaanna. Sa si Yusuf witumo, si Potifar déi'mo memandung pepa'yangen wadina, ung kekanenna u déi' toro.

Si Yusuf tuama wangun wo sigha'. ⁷Déi' uré si ka'wu ni Potifar ya'ay pa'ado si Yusuf, wo sia tawanna, "Méimo kita tumekel mawadi-wadi".

⁸Ta'an si Yusuf so'o. Ni sia timudu' man, "Ku'ay, karia u masawa-sawangku, si tuang déi'mo masusa-susa me'eator um waya wia walé ya'ay. Wo ni sia miné kwasa um waya kapunyaanna ya'ay wia nyaku. ⁹Wia um walé ya'ay tawi masuat kwasana wo kwasaku. Um waya wi'ay néi percayana wia nyaku, niko man si déi' nu ko ka'wuna. Kura rekén ku toro mesesiwo u léwo' ti'i, yo ni'tu simiwomo dosa wia si Opo' Empung." ¹⁰Ma'an kasi'i susud pé endo si ka'wu ni Potifar ma'enow si Yusuf, ta'an si Yusuf so'o lumélé' tumekel kariana. Ma'an mawadi-wadi kariana si Yusuf so'o.

^c37:34 u roko' karong papaken né tou Mesir sa mengasi' masuat du'an dambung didem papaken sa mengasi'

¹¹Endo mekasa, si Yusuf minangé ma'yang aki roro um walé ni Potifar. Aki'tu déi' siapa tou wadina mapa'yang. ¹²Wo si ka'wu ni Potifar méi wo mingka' un dambung ni Yusuf. Kuanna mo, "Méimo ku'a tumekel karia ku." Si Yusuf tuméitéi man mondol witu um walé, ta'an dambungna néi kateda'u witu dengen ni ka'wu ni Potifar.

¹³Toro ni'tu, kéiélek ni ka'wu ni Potifar Yusuf timéitéi minondol, wo un dambung ni Yusuf néi kateda'u, ¹⁴tawanna mo sé mapa'yang witu um walé. Katundu ni'tu, séra tudu'anna ku'ay, "Samo éleken niu! Si tou Ibrani, si néi wadié ni ka'wu ku, minéi man sumiwo mekéidangen wia ni kita. Ni sia ruméndé wia nyaku metetekel karia ku, ta'an nyaku kimérét ranga-rangat. ¹⁵Witu ketetadingana angé ku makéréto, sia tuméitéi mondol. Ta'an un dambungna néi kateda'u witu ruru ku."

¹⁶Irido'na un dambung ni Yusuf witu ruruna, akad kawia'ané ni Potifar. ¹⁷Kewewiaé ni Potifar, si ka'wuna ti'i tumarndem ung ku'ay, "Si ata tou Ibrani néi wadi mué, tawi mokan sumiwo mekaidangen wia nyaku. ¹⁸Ta'an kéikérét ku rangat, sia timéitéi mondol, wo dambungna néi kateda'u."

¹⁹Kéitadinga u sesuu' ni ka'wuna, si Potifar rengan minoupi' rumaé. ²⁰Kawus ni'tu ingka'en ni Potifar si Yusuf wo iuntep aki bui. Um bui ti'i, papakén patou'an sé tou léwo' sé mapamalawang wia si raja. Téintu si Yusuf néi untep witu roro bui.

²¹Ta'an si OPO' EMPUNG rondor mawadi-wadi wo rumendem ni sia, wo si OPO' EMPUNG simiwo si Yusuf rendemen ni tunduan witu bui. ²²Ni'tumo, si tunduan witu bui miné kapercaya'an wia si Yusuf maator um waya né tinaang witu um bui ti'i wo um waya pepa'ayangen witu roro bui. ²³Wo si tunduan witu um bui déi'mo masewok um pasiwon ni Yusuf, nu si OPO' EMPUNG mawadi-wadi kariana, akad um waya pina'yangna papekalé'osen man ni OPO' EMPUNG.

Yusuf timundak un ipi né dua tumetundu wia si raja

40 ¹Witu pira na oras kauré dimangkoy, si maato-ator un elepen wo si maato-ator ung kekanen ni raja simiwo ung kasumala'an wia si raja Mesir. ²Ni'tumo si raja moupi' rumaé wia sé dua tumetundu ti'i. ³Wo séra dua, itou' ni raja witu roro bui mawadi-wadi karia ni Yusuf. Bui ti'i aki walé ni tunduan né suraro madukad si raja. ⁴Katundu ni'tu, si tunduan madukad si raja mower wia si Yusuf u maator ni séra dua. Ni séra pauraén toyo' tinang witu u roro bui ti'i.

⁵Witu senawengi, si maato-ator un elepen wo si maato-ator ung kekanen ti'i si esa wo si esa minéipi'pi, ta'an un ipian néra déi' masuat, minalaéngan un tundakna. ⁶Kéiwo'ndoé si Yusuf méi wia ni séra, éleken ni Yusuf u ghio néra rawoy rumaé. ⁷Ni'tumo sia dumiwagh, "Ta'an un endo ya'ay u ghio miu éleken rawoy rumaé?"

⁸Wo séra sumawat ku'ay, "Kawengi ku'a kami mini'ipi'pi, ta'an déi' siapa si mekatundak un ipi ti'i."

Wo si Yusuf tumudu', "Si Opo' Empung man si toro sumiwo si tou matundak un ipi ti'i. Yo kwéiten itarndem moé un ipi'pian niu ti'i wia nyaku."

⁹ Katundu ni'tu, si maato-ator un elepen ti'i tumarndem un ipina, "Witu un ipiku ti'i, né'lekku nena'an tetanemen anggor witu saru-saruanku. ¹⁰ Tetanemen ti'i nena'an panga tedu. Taré masuwuk dani'na sombor, wo mondolé bungangna daked minapitar, kasusud paréyna daked wua'na un tu'a mo. ¹¹ Wo witu dengenku nena'an piala paelepan ni raja. Éndon ku um wua'na anggor, wo tu pusen ku iwé witu piala paelepan ni raja. Kawus ni'tu ewan ku um piala ti'i iwé wia si raja."

¹² Wo kuan ni Yusuf wia ni sia, "Ku'ay ung katundak un ipi ti'i. Un tedu panga ti'i, tundak ni'tu tedu na endo. ¹³ Un tedu na endo pé, iondolo ni raja ko wia bui wo ko iwuri witu pepa'yangennu. Niko si sumelewir um piala paelepan ni raja du'an papa'yangennu ketaré, tanu ko minamuali tunduan maato-ator un elepen. ¹⁴ Ta'an sa niko néimo kalé'os, ta'kan dupa-dupa'anku. Wo isuu' pé angé wia si raja um waya minamuali wia touku ya'ay, paéndon ma'an nyaku toro iondolna wia bui. ¹⁵ Nu um pu'na nyaku néi téitéi néra mena tana' né tou Ibrani. Wo mawiaé wi'ay, nyaku déi' simiwo léwo', ta'an néi untep néra ku wia bui ya'ay."

¹⁶ Ketetadinga angé ni tunduan maato-ator ung kekanen tundak un ipi'pian ti'i lé'os, wo sia tumudu' wia si Yusuf, "Nyaku kasi'i minéipi'pi. Nyaku simu'un tedu kranjang nena'an kekanen. ¹⁷ Witu um wawo rumaé ung kranjang nena'an minasewokano ang kukis ni raja, ta'an kinan man né burung ung kukis ti'i witu ung kranjang sinu'unku."

¹⁸ Sawat ni Yusuf, "Nyi'nyamo ung katundak un ipi'an ti'i: Tedu kranjang ti'i tundakna tedu na endo. ¹⁹ Wia roro tedu na endo ya'ay niko iondolo ni raja, ta'an ketoreno un udu mu wo un awakmu isewen witu tombol. Wo katundu ni'tu sé burung méi tumongko' un awakmu."

²⁰ Kawus lako tedu na endo, witu un endo kinatouan ni raja, sia sumiwo pésta sela karia né tumetundu ni raja. Pakiondolna si tunduan maator-ator un elepen wo si tunduan maator-ator ung kekanen iondol aki bui wo iwadié wia un saru-saruan né tumetunduna. ²¹ Katundu ni'tu, iwuri ni raja si tunduan maato-ator un elepen ti'i, witu pepa'yangenna ketaré, wo sia sumelewir sumoup um piala wia si raja. ²² Ta'an si tunduan maato-ator kekanen néi pakirantong ni raja. Um waya ni'tu minamuali du'an u néi tudu' ni Yusuf wia ni séra. ²³ Ta'an si tunduan maato-ator un elepen ni raja ti'i, kinadupa'anna mo u néi tudu' ni Yusuf.

Yusuf timundak un ipi ni raja Mesir

41 ¹ Dumangkoy angé dua ne ta'un, raja Mesir minéipi'pi ku'ay: Ni sia rimondor witu tembir lalana doud Nil. ² Tangkompo', si raja mé'lek sé sapi pitu rembur wangun mondolé witu lalana doud Nil, wo kuman dukut witu tembir lalana doud. ³ Kawus ni'tu mondolé

kasi'i sé sapi pitu bésaé wo réngkung witu lalana doud Nil. Wo séra mangé rumondor aki tembir lalana doud, réndé né sapi-sapi kéndis ti'i. ⁴Wo sé sapi réngkung rumaé wo déi' wangun ti'i kuman sé sapi rembur. Wo mapolomé si raja.

⁵Kawus ni'tu si raja kawéan tekél kasi'i, wo sia méipi'pi sumoup. Sia miné'lek nena'an um pitu pangkoyang na gandum wesu limé'os timou witu ung pangkoy esa. ⁶Kawus ni'tu tumoumoé kasi'i u gandum pitu na pangkoyang wadina, pesel nu minaperamo tinena reghes pasu^d. ⁷Wo u gandum-gandum pesel ti'i, nimepnep u gandum-gandum wesu limé'os wo dutu'mo ti'i. Kawus ni'tu si raja mapolo sumoup, keta'uanna sia minaipi-ipi man.

⁸Witu mawondoé, un até ni Firaun mé'an rawoy, nu un ipi'pian ti'i. Ni'tumo sia tumawa um waya né tou raé makomba' wo sé tou pandé mena Mesir. Wo tarndemenna mo un ipi'pian ti'i wia ni séra, ta'an déi' siapa si toro tumundak un ipi'pian ti'i.

⁹Katundu ni'tu si tunduan maato-ator un elepen ni raja tumudu' wia si raja, "Un endo nania ya'ay itudu' ku mo ung kasumala'anku um pu'na. ¹⁰Toro ni'tu ku kinoupi'an ni raja karia ni tunduan maato-ator ung kekanen ni raja, wo kami iuntep witu bui, aki walé ni tunduan madukad istana raja. ¹¹Senawengi kami dua mini'ipi'pi, ta'an un ipi'pian ami déi' masuat, wo un tundak ni'tu minalaéngan. ¹²Kami aki bui minawadi-wadi karia ni tarétumou Ibrani. Ni sia si tou mepa'yang ni tetunduan witu madukad istana. Wo tu tarndemen ami wia ni sia ung kasusud un ipi'pian ami, wo tu itudu'na ung katundak un ipi'pian ti'i. ¹³Um waya u minamuali masuat wo apa u néi tudu'na. Nyaku minawuri sumoup um pepa'yanguku witu maato-ator un elepen ni raja, wo si tunduan maato-ator ung kekanen minekéilek dedikud néi rantong."

¹⁴Katundu ni'tu si raja maker tumawa si Yusuf, wo sia parewe-rewek iondol néra aki bui. Ni sia cumukur wo sumaduy dambung, wo sia mangémo kumurur witu saru-saruan ni raja.

¹⁵Wo kuan ni raja wia si Yusuf, "Nyaku mineipi'pi, ta'an déi' siapa si tou toro tumundak un ipian ti'i. Tinadinga ku ko toro tumundak un ipi'pian."

¹⁶Katundu ni'tu kuan ni Yusuf, "Raja, ni'tu déi' nyaku. Ta'an si Opo' Empung si timundak un ipi'pian ti'i, Opo' Empung si matudu' ung kalé'o-lé'osan wia si raja."

¹⁷Wo si raja tumarndem wia si Yusuf, "Witu un ipi'pianku, nyaku rimondor witu tembir lalana doud Nil. ¹⁸Wo ku mé'lek sé pitu sapi rembur wo ung kudit manernat minondolé aki tembir lalana doud Nil, wo mangé kuman dukut witu tembir lalana doud. ¹⁹Katundu ni'tu, mondolé sé sapi pitu réngkung wo déi' wangun, kudit simaput dui. Déi' kampé miné'ile-leké aku sapi téintu wia Mesir ya'ay. ²⁰Sé sapi réngkung déi' wangun ti'i nimepnep sé pitu sapi rembur. ²¹Ma'an nimepnepo sé sapi-sapi rembur, ta'an sé sapi réngkung déi' wangun ti'i éleken téintu angé, du'an sé déi' kiman. Katundu ni'tu ku mapolomé.

^d41:6 reghes pasu' ti'i pakuan né tou Ibrani: u reghes aki sendangan witu padang pasir wo méi

²²Déi' uré ku kawéan tekél kasi'i, wo ku méipi'pi. Un éle-élekan ku pitu pangkoyang na gandum wesu limé'os wo dutu'mo, timoué witu pangkoy na gandum esa. ²³Katundu ni'tu timoué pitu pangkoyang na gandum pesel, rérés wo pera nu rineghes u reghes pasu'. ²⁴U gandum pesel nimepnep u pitu gandum wesu limé'os. Wo un ipi'pian ku ya'ay tinarndem ku mo wia sé mangomba', ta'an déi' siapa si mekatundak."

²⁵Wo kuan ni Yusuf wia si raja, "Un ipi'pian ni raja, katundak ni'tu dua masuat. Si Opo' Empung timudu'mo wia si raja apa u pesesiwoNa. ²⁶Sé pitu sapi rembur katundak ni'tu pitu ne ta'un, téintu kan um pitu pangkoyang na gandum wesu limé'os ti'i katundak um pitu ne ta'un. Un ipi'pian ti'i masuat man. ²⁷Sé pitu sapi rengkung wo déi' wangun, katundak ni'tu pitu ne ta'un. Téintu kan um pitu pangkoyang na gandum rérés pesel wo malewé-lewé, ung katundak ni'tu pitu ne ta'un ka'areman.

²⁸Nyi'nyamo u néi tudu'ku wia si raja, néimo ipepé'élek ni Opo' Empung wia si raja apa pesesiwonNa. ²⁹Witu pitu ne ta'un ma'ai ya'ay sio' kamang wia um waya tana' Mesir. ³⁰Katundu ni'tu méi um pitu ne ta'un ka'areman, akad kinadupa'an um waya ung kamang aki tana' Mesir, nu ung ka'areman ya'ay simiwo u Mesir ti'i akad mapera. ³¹Katundu ni'tu déi'mo kinaghenangan u witu sio' kamang, nu talaus mekaindé'én ung ka'areman. ³²Akad mekadua si raja minéipi'pi, yo tundak ni'tu si Opo' Empung udit mesesiwo du'an witu un ipi'pian ti'i, wo déi'mo uré tu mamuali.

³³Yo ni'tumo, awes taré' si raja mangéleko si tou pandé wo raé, wo sia wéan kwasa maator um wanua ya'ay. ³⁴Si raja mangkat sé tumetundu maator wia un tana' Mesir. Sa witumo pitu ne ta'un kinamang, ni séra toro méndo wo rumansak u senepadima witu un upu' néra. ³⁵Ni séra rumansak kekanen witu ta'un-ta'un kinamang. Witu kwasa ni raja, ransaken néra mo u gandum wo ilé'os mamuali wadun mena ung kota-kota. ³⁶Um waya gandum rinansak néra ti'i, mamuali wadun witu pitu ne ta'un ka'areman mena Mesir. Du'an ni'tu sé tou mena um wanua déi' maté ka'areman."

Yusuf minamuali patadinga'an aki tana' Mesir

³⁷Un tinarndem ni Yusuf, linélé'an lé'os ni raja wo sé tumetunduna. ³⁸Katundu ni'tu raja tumudu' wia sé tumetunduna, "Toro rekén kita mekéilek tou tanu ni sia, puding karia u Roh Tudus ni Opo' Empung?"

³⁹Wo si raja tumudu' wia si Yusuf, "Um waya ni'tu néimo itudu' ni Opo' Empung wia niko, yo déi' siapa si tou pandé wo raé tanu niko. ⁴⁰Niko, siwonku mamuali patadinga'an wia istanaku, wo um waya né tou ku wia tana' Mesir ya'ay tumadinga wo lumélé' u néi tudu'mu. Un néi ka'wes wia nyaku, un émpo-émpoan man ya'ay."

⁴¹Katundu ni'tu si raja tumudu' wia si Yusuf, "Kewéiten ya'ay ko éndon ku mo mamuali patadinga'an wia um waya tana' Mesir."

⁴² Katundu ni'tu, sawuteno ni raja u sisim kwasana, wo tu ipakéna witu kekiding ni Yusuf. Sia pakisaduyna un juba kéndis wo kalong mas. ⁴³ Wo si Yusuf ya'ay iakerna sumaké witu roda krajaan ung kadua. Witu pu'na roda ti'i nena'an ni tou makélang wo makérét, "Sumighi'mo!" Téintu u minangkat ni raja si Yusuf minamuali patadinga'an aki Mesir.

⁴⁴ Wo ung kuan ni raja wia si Yusuf, "Nyaku si raja, ta'an sa déi' iwé wo lélé'annu, déi' siapa si toro sumiwo apa'pa wia Mesir ya'ay." ⁴⁵ Katundu ni'tu wéano ni raja ngaran wadina si Yusuf, Zafnat Paaneah. Wo si Yusuf wéan ni raja si rinté' wewéné ni Potifera mamuali ka'wuna, ngaranna Asnat. Si Potifera imam aki On. Téintu si Yusuf minamuali patadinga'an mena um waya tana' Mesir.

⁴⁶ Witu ung ketaré si Yusuf ma'yang wia si raja Mesir, un umurna taré tedu na pudu' na ta'un. Yusuf mondol aki istana raja wo mangéla-ngélang madiput um waya tana' Mesir. ⁴⁷ Kareghas witu pitu na ta'un kinamang, um waya panguma'an mena tana' Mesir limé'os um wua'na wo sio'. ⁴⁸ Witu toro ni'tu, ransakeno ni Yusuf um waya pinu'upu' néra mena tana' Mesir. Katundu ni'tu, um waya rinansak ti'i, ilé'os aki lelé'osan mena ung kota-kota aki rémpé' un uma. ⁴⁹ Téintu u rimansak ni Yusuf na gandum du'anokan un eris dewanana. U gandum kasio' rumaé akad déi'mo karékénan né tou.

⁵⁰ Déi' pé witu pitu na ta'un ka'areman, si Yusuf nena'ano rinté' dua sé tuama, minatou wia si ka'wuna Asnat. ⁵¹ Witu ketetoué ni rinté'na ketaré, nginarananna Manasye^e, nu kuanna mo, "Opo' Empung miné padupa um waya pa'it pinamé'an, witu pé karia né katuari ku." ⁵² Wo si rinté' ni Yusuf kadua ngaranana sia Efraim^f, nu ung kuanna, "Si Opo' Empung minémo sé rinté' wia nyaku wia tampa ya'ay um pu'na pinamé'an ku pa'it rumaé."

⁵³ Kawus angé um pitu na ta'un kinamang ti'i, ⁵⁴ um pitu ne ta'un ka'areman oraso, tanu u néi tudu' ni Yusuf um pu'na. Um waya um wanua makélango ung ka'areman, ta'an aki man Mesir nena'an wadun. ⁵⁵ Sé tou mena Mesir mapé'ano pa'it wo mapa'oso nu ka'areman, wo séra kumérét makué kekanen wia si raja. Ta'an si raja timudu' man wia ni séra, "Mangémo kamu aki si Yusuf, wo siwon niu mo apa u néi tudu'na." ⁵⁶ Ung ka'areman sumeked um waya wia um wawo tana'. Nu ni'tumo iakero ni Yusuf wuka'ano um waya u lelé'osan gandum ya'ay wo iwangkéro u gandum wia sé tou Mesir, nu aki Mesir talaus mekéindé'én ung ka'areman. ⁵⁷ Katundu ni'tu um waya né tou méi wia Mesir tumeles gandum wia si Yusuf, nu ung ka'areman talaus rumaé um waya mena um wanua.

^e 41:51 Manasye = Opo' Empung simiwo padupa

^f 41:52 Efraim = Opo' Empung miné sé rinté'

Sé keka' ni Yusuf mangé tumeles gandum aki Mesir

42 ¹Kaketa'uan angé ni Yakub aki Mesir nena'an gandum, kuanna moé wia sé rinté'na, "Ta'an kamu mamene-menes man? ²Tinadinga ku mena Mesir nena'an gandum. Mangémo kamu aki'tu wo tumelesé gandum paéndon um waya ta déi' maté ka'areman."

³Katundu ni'tu sé katuari ni Yusuf mangémo aki Mesir tumeles gandum, um waya néra mapudu'. ⁴Ta'an si Benyamin, tuari karngan ni Yusuf, déi' wé ni Yakub mangé karia néra. Déi' wé ni Yakub mangé nu ghinenangna, "Ta'kan sia tenan suma'al." ⁵Toro ni'tu sio' sé tou mangé tumeles gandum mena Mesir, kariamo né rinté' ni Yakub, nu aki Kanaan tinena ung ka'areman.

⁶Toro ni'tu si Yusuf minamualimo patadinga'an aki Mesir. Ni sia mo si mawangké gandum wia sé tou. Witu kewewia lako né katuarina, séra mangé kumurur wo sumighi' akad sumaad tana' witu saru-saruanna. ⁷⁻⁸Kéiélekna ni séra, rengan man nina'una séra, ta'an ni séra déi'mo meta'u ni sia. Wo si Yusuf sumiwo du'an sé déi' meta'u ni séra. Du'an man taré sé moupi' sia wia ni séra, "Wisa kamu wo méi?"

Sawat néra, "Kami aki Kanaan wo méi. Kami minéi wia méi tumeles kekanen."

⁹Kinaghenangano ni Yusuf um waya un ipi'pianna um pu'na. Wo sia tumudu' wia ni séra, "Kamu mawere-weren! Ung kamu méi meteta'u wisa u déi' siapa padukaden wia un tana' Mesir ya'ay."

¹⁰Ta'an tumudu'mo séra ku'ay, "O déi' tuang! Kami ya'ay déi' meta'u apa-apa, minéi man meteteles kekanen. ¹¹Ni kami ya'ay rondor matuari esa ama'. Kami ya'ay tou lé'os, déi' man mawere-weren."

¹²Ta'an kuan ni Yusuf wia ni séra, "Ah towo kamu! Kamu minéi wia mawere-weren un tampa u déi' padukaden wia un tana' Mesir."

¹³Ta'an kuan néra, "Tuang, kami ya'ay mapudu' wo dua matuari, rinté' wia si esa ama'. Si ama' ami mena Kanaan. Si taweng ami mawadi-wadi karia ni ama' ami mena. Ta'an si tuari ami esa, déi'mo wia."

¹⁴Kuano ni Yusuf wia ni séra, "Téintumo ku'a! Udito téintu u néi tudu' ku kewéiten. Ni kamu udit mawere-weren. ¹⁵Ni'tumo kamu pewewa'wa'an ku pé, sa udi-udit du'an u néi tudu' miu. Iwati' ku karia ung kwasa ni raja! Um poko' ni'tu sa si tuari miu taweng ti'i déi' iwadi miué wia, déi'mo toro mondol kamu wia tana' Mesir ya'ay. ¹⁶Yo masa'ano angé kamu sa siapa si mangé'é si tuari miu ti'i. Wo sé mateda'u ya'ay iuntep pé mena bui. Nu téintu, paéleken ku pé wia ung kamu sa udit u néi tudu' miu ka'pa déi'. Wo sa tu déi' udit, yo iwati' ku witu ngaran ni raja, ung kamu uditokan angé mawere-weren." ¹⁷Katundu ni'tu, iakero ni Yusuf séra iuntep aki bui akad tedu na endo.

¹⁸Katedu na endo angé, kuan ni Yusuf wia ni séra, "Sa kamu sumiwo du'an um petetudu' ku, kamu toro matou-tou, nu nyaku kasi'i méindé' si Opo'

Empung. ¹⁹Yo paéndon kaketa'uan udit u néi tudu' miu, ni kamu rondor sumiwo ku'ay: Esa'an angé wia ung kamu tangen ku mena bui, wo sé wadina toro mawuri mewa u gandum wia sé katuari miu nu séra kina'aremano. ²⁰Ta'an ni kamu udit iwadié si tuari miu taweng ti'i, paéndon kaketa'uan ku un apa néi tudu' miu ti'i udit téintu. Sa kamu sumiwo téintu, kamu déi' maté." Katundu ni'tu rengan siniwo néra apa néi tudu' ni Yusuf.

²¹Wo séra metetudu'an ku'ay, "Kewéiten kinéilekan ta mo ung katula, nu um pinaniwo-niwo ta wia si Yusuf um pu'na. Né'lek ta kura um pinamé'anna witu sia makisawang wia ni kita, ta'an déi' pandungen ta. Yo ni'tumo koman kita mapé'ano pa'it."

²²Kuan ni Ruben wia ni séra, "Un toro ni'tu néimo ipu'una ku wia ung kamu, téa' pekekuran sia. Ta'an ni kamu so'o timadinga u néi tudu' ku. Yo kewéiten pamé'anen ta mo ung katula, nu si tuari ta minatémo." ²³Un toro ni'tu déi' keta'uan néra sa si Yusuf meta'u un apa patarndemen néra, nu si Yusuf minaké si saduy sumaa matarndem karia néra. ²⁴Ketetadinga angé ni Yusuf, sia dumou' wia ni séra wo mangé mamé'. Kawus ni'tu sia mawuri wo tumarndem karia néra, katundu ni'tu éndonna si Simeon wo pakiwa'kesna witu saru-saruan né katuarina

Sé keka' ni Yusuf minawuri aki Kanaan

²⁵Iaker ni Yusuf sé touna tumou' gandum witu ung karong né keka'-keka'na wo um waya doit pinawa néra iwuri witu ung karong. Wo iakerna awesan pé lako wadun witu kumélang néra. Wo um waya ni'tu siniwo néra du'an u néi akerna. ²⁶Katundu ni'tu iadé néra mo um waya gandum wia sé keledai néra wo séra mawurimo aki Kanaan.

²⁷Witu tampa dino'odan néra nu kinawengianano, si esa wia ni séra wukanna ung karong mepepakan si keledaina, wo tu élekenna u doit witu wawo gandum. ²⁸Sia tumudu' wia sé katuarina, "Hoi! Samo kamu méi mé'lek, u doitku witu angé karong néi wuri néra angé sumoup."

Ketetadinga angé ni'tu, ni séra méindé'mo akad ghumerghero. Séra metetengtengan wo medediwaghan, "Apamo un siniwo ni Opo' Empung wia ung kita?"

²⁹Kawewia lako mena tana' Kanaan, isuu' néra mo wia si ama' néra Yakub um waya minamuali wia ni séra. Wo séra tumudu', ³⁰"Ama', ung kami sineritan ni patadinga'an mena Mesir, wo tinokéanna pé ni kami kiné mangé mena Mesir mawere-weren man. ³¹Ta'an sinawat ami sia, 'Kami tou lé'os, déi' mawere-weren man. ³²Um waya ami witu sena'ama' mapudu' wo dua matuari, ta'an si esa déi'mo wia, wo si taweng ami kasi'i karia ni ama' ami aki Kanaan.' ³³Kuan ni patadinga'an mena Mesir ti'i wia ung kami, 'wa'wa'an ku pé kamu, sa udit u néi tudu' miu. Esa wia kamu mateda'u wi'ay, sé wadina toromo mawuri mewa u gandum wia sé katuari miu, nu séra ka'aremano. ³⁴Katundu ni'tu, si tuari miu impuluné wo iwadié wia nyaku. Sa téintu paéndon kamu kaketa'uan ku sa kamu

déi' man mawere-weren, ta'an um waya néi tudu' miu uditokan angé téintu. Yo sa kamu simiwomo téintu, iwuriku si katuari miu wo toromo kamu mawuri-wuri wia un tana' Mesir.' "

³⁵ Katundu ni'tu, kareghas paondol u gandum witu karong, éleken néra mo angé u sompoy patou'an doit ni esa wo ni esa witu karong néra. Kéiélek néra karia ni ama' néra ni'tu, waleso méindé' séra. ³⁶ Kuan ni ama' néra, "Kamu mo si simiwo akad sé rinté'ku medéi', Yusuf wo si Simeon déi'mo wia yo kewéiten kamu maéndo pé si Benyamin. Talaus pa'it pame'anen ku ya'ay!"

³⁷ Wo si Ruben tumudu' wia si ama'na, "Ama', wé'é iwadiku si Benyamin, iwuri ku mokané sia. Sa déi', sé dua rinté'ku tuama ti'i, toro patén ni ama'."

³⁸ Ta'an kuan ni Yakub, "Déi'! Si rinté'ku ya'ay déi' toro mawadi-wadi karia miu mena. Si keka'na minatémo, ni sia mokan si minateda'u. Kosan sia mangé karia miu wo sia tenan suma'al wia lalan, ni kamu si simiwo nyaku tu'a mo wo kenitan un até akad maté."

Sé keka' ni Yusuf minawuri aki Mesir karia ni Benyamin

43 ¹Ung ka'areman aki tana' Kanaan enté'mo rumaé. ²Ung gandum pinawa néra aki Mesir minaabiso, Yakub tumudu' wia sé rinté'na, "Mawurimo sumoup mena wo tumelesoé kekanen mamuali wadun ta."

³Ta'an si Yehuda sumawat, "Si patadinga'an aki Mesir minapaghenang makalé'os wia ni kami, 'Ni kamu déi' toro méi wia saru-saruanku sa déi' iwadi miué si tuari miu ti'i.' ⁴Yo sa iwé ni ama' si tuari ami tumundu karia ami, ni kami mangémo aki'tu tumeles kekanen. ⁵Ta'an sa si ama' déi' mé si Beyamin tumundu karia ami, kami so'o mangé. Nu néi tudu' ni patadinga'an, 'Ni kamu déi' toro mé'lékan kariaku sa déi' iwadié si tuari miu ti'i.' "

⁶Wo kuan ni Yakub, "Ta'an ku'a kamu tumudu' wia ni sia sa kamu nena'an pé tuari, mesesiwo man susa wia nyaku."

⁷Wingkot néra, "Si tou ti'i madiwagh-diwagh man wia ni kami un tumoro um patuarian ami. Kuanna ku'ay, 'Wia pé si ama' miu? Wo na'an pé tuari ka'pa keka' kamu?' Wo sawaten ami apa u diniwaghna. Déi' katudu' ami sa sia tumudu', 'ewané si tuari miu ti'i.' "

⁸Wo si Yehuda tumudu' wia si ama'na, "Lélé'ano lako ku'a si Benyamin tumundu karia ami, wo kami toromo mangé. Paéndon si ama' wo ung kami karia sé rinté' ami déi' maté ka'areman. ⁹Nyaku mokan si tumanggong jawab ni sia. Sa sia déi' iwuri ku witu saru-saruan ni ama', si ama' toro moupi' wia nyaku, wo iwé wia nyaku un dedikud akad maté. ¹⁰Sa déi' kinauréan mengentongento', mekaduamo lako kita mangé."

¹¹Wo kuan ni Yakub wia ni séra, "Yo sa udit téintu, siwono ku'ay: éndon niu lako u hasil lé'os rumaé wia un tana' ya'ay: madu, balsem, damar, wia'u, dedi^g wo u seding ung kayu mawou sedap. Itou' lako witu karong, wo iwé tetambér

^g43:11 wia'u wo dedi tawi masuat karia u wua' witu tetarndem né Ibrani.

ya'ay wia si patadinga'an ti'i. ¹²Ni kamu kasi'i mewa doit pekadua lako ung kasio' pinawa miu ketaré nu doit kinéilekan witu karong miu iwuri sumoup. Siapa si mekatudu' séra néi man kesala' miné. ¹³Wo iwadimo si tuari miu ya'ay, wo mawuri sumoup wia si tou ti'i. ¹⁴Nyaku makué wia si Opo' Empung Waidan paéndon siwonna si patadinga'an yo rumendem ni kamu, wo iwurinaé si Simeon wo si Benyamin mawadi-wadi karia miu. Yo sa rondor aku kedéi'an sé rinté', wayamo angé téintu."

¹⁵Katundu ni'tu sé katuari ni Yusuf mawawa lako un tetambér wo u doit mekadua kasio' wo mangé aki Mesir karia ni Benyamin. Mawia man lako, séra mangé sumaru wia si Yusuf. ¹⁶Kéiélek angé ni Yusuf si Benyamin mawadi karia néra, ni sia tumudu' wia si tunduan mapa'yang aki'tu, "Iwadi lako séra aki waléku. Wo ko méndo angé esa reringaten, dutu'en angé pekekanenku mawadi-wadi karia néra witu kuman endo."

¹⁷Katundu ni'tu, si tunduan mapa'yang aki walé mangé sumiwo un apa néi akér ni Yusuf, wo séra iwadina mo aki walé ni Yusuf. ¹⁸Kewewia lako aki walé ni Yusuf um waya néra méindé'mo, wo séra tumudu', "Ewan néraé wi'ay kita nu u doit néi wuri néra un endo dimangko-dangkoy. Ni'tumo kita peeingka'an néra pesesiwon néra mo ata, wo sé reringaten keledai ta éndon néra mo."

¹⁹Nu tanu ni'tu, ni séra ruméndé wia si tunduan mapa'yang wia si Yusuf, wo witu leloangan séra tumudu' wia ni sia, ²⁰"Makiampung tuang, ni kami tumudu'. Un endo dimangkoy kami minéi tumeles kekanen. ²¹⁻²²Katundu ni'tu kami mawuri wo kami dumo'od witu dedo'dan, witu wo wuka'an ami mo ung karong, wo éleken ami um waya doit witu, witu angé. Déi' katudu' ami sa siapa si timou' u doit ti'i witu karong. Yo kewéit u doit ti'i ewan taé pewewuri, wo minawa pé kasi'i doit peteteles kekanen."

²³Si tunduan né mepa'yang tumudu', "Ta'kano méindé-indé'. Si Opo' Empung si pengalé-ngaléyen niu karia ni ama' miu, ni Sia si miné berkat witu karong miu. Wo u doit pewewaér u gandum, néndo ku mo." Katundu ni'tu sia iondolna moé si Simeon sia ewanna wia ni séra.

²⁴Katundu ni'tu séra iwadina aki roro um walé ni Yusuf. Séra wéanna doud iwoas kuku, wo wéanna kekanen sé keledai néra. ²⁵Ni séra timadingamo si Yusuf ya'ay kuman endo mawadi-wadi karia néra aki'tu. Yo kasuatan mapa'ento' sia mawiaé, riningangar néra mo um pekekudu wia ni sia.

²⁶Kewewiaé ni Yusuf aki walé, pawan néra mo wo iwé um petetambér wia si Yusuf. Wo um waya néra kumurur wo sumighi' akad sumaad tana'. ²⁷Katundu ni'tu Yusuf dumiwagh kuramo séra, wo sia dumiwagh sumoup, "Um pu'na néi tudu' miu si ama' miu wia pé. Yo kewéiten wia pé sia? Wo lé'o-lé'os man sia?" ²⁸Wingkot néra, "Si ama' ami wia pé wo lé'os man." Ni séra kimurur wo sumighi' wia si Yusuf.

²⁹Kéiélek angé ni Yusuf wia ni séra, nina'una mo lako si Benyamin si tuarina karngan. Wo sia tumudu', "Ni sia mo si tuari miu taweng, si néi tudu' miu nyaku?" Wo ung kuanna mo wia si Benyamin, "Pakuén ku ko berkaténé ni Opo' Empung!"

³⁰Si Yusuf déi'mo mekaresen un aténa, nu rumendem si tuarina. Sia marewe-rewek kumasét muntep aki roro ung kamar, wo mamé' aki'tu. ³¹Katundu ni'tu sia rumia'mus wo mondol. Resenenna un até wo tumudu', "Tumutudo angé ung kanen ta nu kita kumano!"

³²Kekenen ni Yusuf néi sena'pa, wo ung kekenen né katuarina néi tampus. Sé tou Mesir kasi'i néi sena'pa, nu sé tou Mesir posan wo madi'dis sa kuman mawadi-wadi karia né tou Ibrani. ³³Sé katuari ni Yusuf néi umpé' minasaruan kariana, ketaréan wia si tu'a akad si taweng. Wo séra metetengtengan ma'érang. ³⁴Ni séra minekéilek kekenen witu méja ni Yusuf, Benyamin winuntut dinakedan mekadima kasio' u néi wé wia sé keka'na, wo séra melep anggor mawadi-wadi karia ni Yusuf akad néi kewales.

Piala péra pa'elepan ni Yusuf minedéi'

44 ¹Katundu ni'tu itudu'mo ni Yusuf wia si tunduan mapa'yang ku'ay, "Tou'ano angé gandum ung karong néra, waya'ano un toro ka'wa'an néra. Wo iwémo angé u doit witu um wawo gandum roro ung karong. ²Wo um pa'elepanku piala péra ti'i itou'mo lako witu karong ni taweng. Wo u doit pewewaér gandum, tou' mu mo angé witu." Wo tu siwon ni tunduan mapa'yang apa u néi aker ni Yusuf.

³Mawo'ondoé déi' pé minondol sindo, néi pakiwurimo séra karia né keledai néra. ⁴Ta'an déi' pé dou' ung kinélangan néra mondol aki ung kota ti'i, ung kuano ni Yusuf wia si tunduan né mapa'yang, "Marewe-rewek palélé'én séra. Sa séra tinu'med mu mo, itudu' wia ni séra, 'ta'an rékén u lé'os ami wo kamu kaghenang sumiwo léwo'?" ⁵Um pa'elepan péra ti'i pa'elepan ni tunduan ami, wo papakénna tu pakomba'an. Nu néndo miu mo um pa'elepan péra ni tunduan ami, tantumo léwo' un siniwo miu ya'ay.' "

⁶Tu'meden lako séra, itudu'na mo du'an u néi tudu' ni Yusuf. ⁷Um waya né keka' ni Yusuf tumudu' ku'ay, "Ta'an rekén si ama' wo tumoké téintu? Dou' wia ni kami u sesiwon téintu! ⁸Endo dimangkoy, witu kami akimo Kanaan, éleken angé ung karong ami nena'an doit. U doit ti'i néimo wuri ami wia si tunduan ti'i. Ta'an rekén kami wo méndoé u mas wo péra aki walé ni tunduan niu ti'i. ⁹Ku'ayo, siapa si kéilekan um papangélekennu ti'i, toro sia mekéilek dedikud paten. Wo sé wadina toro mamuali ata ni tunduan."

¹⁰Kuan ni tunduan mapa'yang ti'i sumawat, "Toro man, lé'os rumaé u néi tudu' miu. Ta'an siapa si mekekarong ung kinéilekan pa'elepan ni tunduan ami ti'i, ni sia man si mamuali ata ami. Sé wadina toro mawuri." ¹¹Karewek itumpa néra um waya ung karong-karong néra, wo wuka'an. ¹²Wo si néi aker ni Yusuf ti'i sumesik um waya karong néra. Néi palélé'naé wia si tu'a akad wia si taweng, wo kéi'lekanna um pa'elepan péra ti'i witu karong ni Benyamin. ¹³Kéiélek angé ni'tu, sé keka'na rumindi' un dambung néra nu kumenito un até. Iadé néra sumoup um waya ung karong néra wia sé keledai. Wo séra mawuri aki kota ti'i.

¹⁴ Kewewia lako ni Yahuda wo né katuarina aki walé ni Yusuf, si Yusuf aki'tu kampé. Wo séra kumurur wo sumighi' akad sumaad tana'. ¹⁵ Kuano ni Yusuf wia ni séra, "Apa un siniwo miu? Déi' katudu' miu du'an nyaku toro makomba'?"

¹⁶ Katundu ni'tu kuan ni Yehuda, "Yo apa pé rekén un toro isawat ami ya'ay? Apa un toro itudu' ami? Wo kura pé mekekélong ami? Néimo ipepé'lek ni Opo' Empung ung kasumala'an ami. Ni'tumo ni kami ya'ay siwono ata ni tuang, déi' man si kiné'élekan um pa'elepan péra ti'i."

¹⁷ Wingkot ni Yusuf, "O déi', Nyaku déi' sumiwo téintu. Ta'an si tou kiné'élekan um pa'elepan piala péra ti'i, ni sia man si siwon ku ata. Wo sé wadina, toro laléy mawuri wia si ama' miu."

Yehuda makiwé paéndon si Benjamin toro mawuri

¹⁸ Katundu ni'tu si Yehuda rumémpé' si Yusuf wo tumudu', "Toro ku tumarndem toyo' wia si tuang? Sa toro ta'kan moupé wia nyaku nu si tuang masuatokan wo si raja Mesir. ¹⁹ Witu un endo mekasa kami diniwaghan ni tuang, 'Apa kamu nena'an pé ama' wo katuari wadina'? ²⁰ Wo kami sumawat, 'Si ama' ami kiok tu'a mo. Ni kami ya'ay nena'an pé tuari esa, si minaduas witu si ama' tu'a mo. Si tuari ami ya'ay, keka'na witu ina' esa ta'an minatémo, yo ni sia mokan si matou-tou. Ni'tumo sia rendemen rumaé ni ama' ami. ²¹ Un oras ti'i si tuang tumudu' wia ni kami, 'Iwadié sia, paéndon sia éleken karia um weren ku.' ²² Wo kami tumudu' wia si tuang, 'Si rinté' ti'i déi' toro ikadou' karia ni ama'na. Nu sa sia ikadou' karia ni ama'na, yo matémo ka'pa si ama' ami ti'i.' ²³ Ikatundu ni'tu kuan ni tuang wia ni kami, "Sa sia déi'mo pawadi miué si tuari miu taweng ti'i, ni kamu déi'mo toro mé'lek nyaku." ²⁴ Wo kami mawurimo aki si ama' ami, mangé tumudu' un apa tinadinga ami wia si tuang.

²⁵ Kuano ni ama' wia ni kami, 'Mawurimo kamu aki Mesir tumelesé toyo' kekanen ung kanen ta.' ²⁶ Kami sumawat ku'ay, 'Ama', ni kami déi' meka'angé aki'tu sa ni kami man. Sa si tuari ami taweng ya'ay mangé karia ami, ni kami toro mangé aki'tu. Nu ni kami déi' toro mé'lek ung ghio ni tunduan aki Mesir, sa sia déi' pawadi ami si tuari taweng ti'i.'

²⁷ Ta'an si ama' kiok timudu' man, 'Ni kamu meta'u sa si ka'wuku mekengaran Rahel, si kinarinté'an sé dua kariaku. ²⁸ Yo si esa déi'mo wia wo ku tumudu', 'Tantu sia wo'omo nepé' ni reringaten léwo'. Wo akad kewéiten déi'mo pinéile-éleké sia. ²⁹ Sa sia éndon niu pé si rinté' taweng ya'ay wia saru-saruanku, wo sia tenan suma'al, yo karengan aku tu'a mo ya'ay, ni kamu mo si sumiwo um patéanku nu kumenit un até.'

³⁰ Ku'ayo tuang. Si ama' ami, talous rumendem si Benjamin. Yo sa kami mawuri, ³¹ Wo éleken ni ama' déi' pawadi ami si Benjamin, tantu ni kami mo si sumiwo akad si ama' si tu'a mo ti'i matémo nu kumenit un até. ³² Apa pé kasi'i, nyaku tima'ado wia si ama' ku'ay, 'Sa sia déi' pawadikué si Benjamin wia si ama', nyaku mo si mesa'an un dedikud akad maté.' ³³ Ni'tumo ma'an nyaku si

mamuali ata ni tuang sumaduy si rinté' ya'ay, yo iwayamo lako si rinté' ti'i mawurimo karia né katuarina. ³⁴Kura rekén nyaku toro mawuri aki si ama' ami, sa nyaku déi' mawadi karia si tuari ami? Nyaku déi' mekaresen mé'lek apa mamuali wia si ama' ami."

Yusuf rimendai touna wia sé katuarina

45 ¹Witu toro ni'tu si Yusuf déi'mo mekaresen un aténa witu saru-saruan né tou aki'tu. Wo sia tumudu' ku'ay, "Pakiondol pé um waya né touku wia roro ya'ay." Yo witu metetudu'na siapa sia wia sé katuarina, déi' siapa tou esa néi kateda'u witu karia néra. ²Katundu ni'tu sia mamé' rangat wo sé tou Mesir aki kelasan tumadinga un amé'na, akad sé tou aki istana ni raja minameta'u. ³Kuan ni Yusuf wia sé katuarina, "Nyaku mo si Yusuf! Wia pé si ama'?" ketetadinga néra téintu, ni séra déi' mekasawat nu séra rondoro méindé' akad ghumergher nu minasaruan kariana. ⁴Kawus ni'tu kuano ni Yusuf wia ni séra, "Ruméndémoé." Wo séra mangé ruméndé, wo ung kuanna kasi'i, "Nyaku mo si Yusuf katuari miu, um pu'na néi wangkér miu mena Mesir." ⁵Ta'an kewéiten, téa'mo manusa-nusa un até wo manesel nu kamu minangkéré nyaku wi'ay. Nu si Opo' Empung minatoré nyaku wo minapu'naé wi'ay sumiwo ung kelaléyan né tou daked witu ka'areman. ⁶Ung kewéiten ya'ay ka'areman taré makélang dua na ta'un wia tana' ya'ay. Nena'an pé dima na ta'un sé tou déi' toro mapa'yang uma ka'pa maupu'. ⁷Ni'tumo si Opo' Empung minakeré nyaku mapu'naé wi'ay, paéndon sé rinté' akad sé puyun niu toro madaked wia um wawo tana' ya'ay, wo katou-touan niu ikalé'os wo sé tou daked toro laléy. ⁸Yo déi' ung kamu si simiwo nyaku minéié wi'ay, ta'an rondor si Opo' Empung si minator nyaku. Ni Sia si simiwo nyaku toro minamuali masina'u si raja, wo mamuali patadinga'an witu istana ni raja wo um waya wia Mesir.

⁹Yo kewéit, kamu marewe-rewek mawuri aki si ama' wo mangé itudu' si rinté' ni ama' si Yusuf timudu'é ku'ay, 'Si Opo' Empung simiwomo nyaku minamuali patadinga'an mena tana' Mesir. Nu ni'tu méimo wi'ay, wo ta'kan mauré-uré. ¹⁰Si ama' mento' mokaan aki réndéku mena tana' Gosyen: Si ama', sé rinté' wo sé puyun, sé mémbé', domba, sapi, wo um waya um punya ni ama' toro ewan ni ama'. ¹¹Sa si ama' akimo Gosyen, urusenku mokaan. Yo ni'tumo si ama' wo sé katuari karia sé tou timundu déi' kelalénan'. Nu un oras ung ka'areman ya'ay dima pé na ta'un.' "

¹²Kuan ni Yusuf kasi'i, "Yo kewéiten kamu wo niko Benjamin, um waya miu miné'leko apa u néi tudu' ku wia ni kamu. ¹³Tarndemeno angé wia si ama' um waya kwasaku wia Mesir ya'ay, wo itudu' un apa um piné'lek miu wi'ay. Wo marewe-rewek iwadié si ama' wi'ay."

¹⁴Katundu ni'tu wetweteno ni Yusuf si tuarina Benjamin wo mamé'. Téintu kan Benjamin metwet ni sia wo mamé'. ¹⁵Yusuf metwet sé katuarina wo mamé' séra pasionganna. Katundu ni'tu si Yusuf tumarndem karia né katuarina.

Sé katuari ni Yusuf sinungkud ni raja Mesir karia un até lé'os

¹⁶Witu sé tou aki istana ni raja timadinga sé katuari ni Yusuf minawiamoé, si raja wo sé tumetunduna rondor kuma'yan. ¹⁷Kuan ni raja wia si Yusuf, "Itudu' wia sé katuarimu, iadémo u gandum wia sé keledai. Wo ipakiwuri aki tana' Kanaan, ¹⁸paéndon angén néraé si ama' wo sé katuari miu méi iwadié wia nyaku. Iwé ku wia ni kamu un tana' karemburan rumaé wia Mesir, wo kamu toro mé'an un upu'en rondor lé'os wia un tana' ya'ay. ¹⁹Wo iaker kasi'i séra mawa ung kréta-kréta wi'ay um pesesakéan né rinté' wo sé ka'wu néra, wo iwadié wi'ay si ama' miu. ²⁰Wo déi'mo toro manesel um waya u mateda'u mena Kanaan, nu um waya u lé'os rumaé wia Mesir mamualimo punya néra."

²¹Sé rinté' ni Yakub sumiwo du'an u néi prénta ni raja. Wo iwémo ni Yusuf ung kréta-kréta karia na wadun witu kumélang néra, masuat du'an u néi prénta ni raja. ²²Tina'sa'an pe kasi'i ni Yusuf dambung sé keka'na. Ta'an si Benyamin winéanna doit péra tedu matus karia dambung dima. ²³Wo si ama'na winéan kasi'i sé keledai tuama mapudu', sé nena'an moatan barang-barang kéndis rumaé mena tana' Mesir. Wo wéanna pé kasi'i keledai medéi mapudu', sé nena'an moatan gandum, brot wo wadun mamuali kekanen wia ung kumélangna. ²⁴Katundu ni'tu iakero ni Yusuf sé katuarina mawuri, wo sia tumudu' ku'ay, "Ni kamu déi' toro ma'éndo-éndoan lako mena lalan!"

Yakub timadinga si Yusuf matou-tou pé

²⁵Katuari ni Yusuf timedu'u un tana' Mesir wo mawuri aki tana' Kanaan wia si ama' néra. ²⁶Mawia lako, séra tumudu', "Ama', si Yusuf ndé'én matou-tou pé! Ni sia minamualimo patadinga'an mena um waya tana' Mesir." Ketetadinga angé ni'tu, Yakub mamene-menes man, nu séra déi'mo percayanna. ²⁷Ta'an kéitudu' angé néra um waya néi pesang ni Yusuf, wo si Yakub mé'lek ung kréta néi wé'é u méi lako ni sia, wo néi kawuri sumoup ung ketedna. ²⁸Wo kuano ni Yakub wia ni séra, "Déi'mo, iakado téintu! Si rinté'ku Yusuf matou-tou pé! Nyaku mangé pé mé'lekan kariana taré ku maté."

Yakub wo ni séra manak minéra aki Mesir

46 ¹Katundu ni'tu Yakub mangé wo ewanna um waya kapunya'anna. Kedaok lako aki Bersyeba, ni sia rumampor wia si Opo' Empung, si paraghésen ni Ishak ama'na. ²Witu um wengi, Si Opo' Empung matarndem wia ni sia witu un éle-élekan. Si Opo' Empung matawa, "Yakub, Yakub!"

Sawat ni Yakub, "Iyo, nyaku wi'ay."

³KuanNa mo, "Nyaku mo si Opo' Empung, si paraghésen ni ama'mu ta'kan méindé-indé' mangé aki Mesir, nu pesesiwon Ku sé rinté' wo puyunnu mamuali bangsa sela aki'tu. ⁴Nyaku mawadi karia niko mangé aki Mesir, wo iwuri Ku mokaan kamu méi sumoup. Sa ko matémo, si Yusuf witu rurumu."

⁵Katundu ni'tu, Yakub wo sé rinté'na motémoé aki Bersyeba tumoro Mesir. Yakub néi wadi né rinté'na mawadi-wadi karia sé ka'wu wo sé rinté' néra néi saké witu kréta u néi wé'é ni raja. ⁶⁻⁷Yakub wo um waya né rinté' wo sé puyunna mangé aki Mesir. Ni séra minawa pé sé reringaten wo um punya néra ung kinaélekan mena tana' Kanaan.

Yakub wo um waya néra manak minangé mena Mesir

⁸Nyi'nyamo u ngaran wo un tale' né Israel, sé rinté' ni Yakub, puyun nu puyun sé timundu ni sia minangé aki Mesir. Si rinté' ni Yakub ketaré Ruben. ⁹Sé rinté' ni Ruben: Henokh, Palu, Hezron wo Karmi. ¹⁰Simeon wo sé rinté'na: Yemuel, Yamin, Ohad, Yakhin, Zohar. Wo na'an kasi'i si Saul, rinté'na wia si wewéné tou Kanaan. ¹¹Sé rinté' ni Lewi: Gerson, Kehat wo Merari. ¹²Sé rinté' ni Yehuda: Er, Onan, Syela, Peres wo si Zerah, ta'an si Er wo si Onan minaté, séra mena kampé tana' Kanaan. Wo sé rinté' ni Peres, si Hezron wo si Hamul. ¹³Isakhar wo sé rinté'na: Tola, Pua, Ayub wo Simron. ¹⁴Zebulon wo sé rinté'na: Sered, Elon wo si Yahleel. ¹⁵Ni séra mo sé rinté' tuama ni Yakub wo si Lea sé minatou mena Padan-Aram. Si néi duas ni Lea kasi'i si Dina, ni sia man si rinté' néra wewéné. Yo ni séra mo ti'i um waya né rinté' ni Yakub, sé puyun nu puyun wia si ka'wuna Lea, sé tedu na pudu' wo tedu tou kasio'.

¹⁶Gad wo sé rinté'na, Zifyon, Hagi, Syuni, Ezbon, Eri, Arodi wo si Areli. ¹⁷Asyer wo sé rinté'na tuama, Yimna, Yiswa, Yiswi, wo si Beria karia ni rinté'na wewéné mekengaran Serah. Wo sé rinté' ni Beria: Heber wo si Malkiel.

¹⁸Ni séra mo sé mapudu' wo enem sé rinté' ni Yakub, puyun nu puyun wia si Zilpa. Zilpa ya'ay, ata wewéné néi wé ni Laban wia si rinté'na Lea.

¹⁹Yakub wo si ka'wuna Rahel, kinarinté'an sé dua, Yusuf wo si Benyamin. ²⁰Sé rinté' ni Yusuf, Manasye wo si Efraim, sé minaduas aki Mesir wia si ka'wuna Asnat. Asnat ya'ay, rinté' ni imam aki On, mekengaran Potifera. ²¹Sé rinté' ni Benyamin: Bela, Bekher, Asybel, Gera, Naaman, Ehi, Rosh, Mupim, Hupim wo si Ared. ²²Séra mo ya'ay sé mapudu' wo epat rinté' wo puyun ni Yakub wia si Rahel.

²³Rinté' ni Dan si Husim. ²⁴Sé rinté' ni Naftali: Yahzeel, Guni, Yezer wo si Syilem. ²⁵Ni séra mo pitu ya'ay sé rinté' wo puyun ni Yakub wia si Bilha. Bilha ya'ay, si ata wewéné néi wé ni Laban wia si rinté'na Rahel.

²⁶Um waya né rinté' wo sé puyun ni Yakub minawiaé kariana mena Mesir, um waya néra enem na pudu' wo enem tou, déi'mo néi rékén sé ka'wu né rinté'na. ²⁷Sé rinté' ni Yusuf sé minatou mena Mesir sé dua. Yo um waya néra sé minawia lako mena Mesir, pitu na pudu' tou.

Yakub wo um waya néra manak minéilekan karia ni Yusuf aki Mesir

²⁸Yakub minaker si Yahuda kumélang mapu'na, nu mangé tumudu' wia si Yusuf paéndon toro méilekan kariana aki Gosyen. Witu minawia lako ni Yakub wo ni séra manak mena Gosyen, ²⁹Yusuf simadiamo ung kréta mangé méilekan karia ni ama'na aki' Gosyen. Witu séra miné'lekan, Yusuf mepawé metwet wo mamé', téintu kauré mamitu-mitu um paduka ni ama'na. ³⁰Kuano ni Yakub wia si Yusuf: "Kewéit ku miné'leko niko, keta'uan ku mo ko matou-tou pé. Yo ma'an pé ku matémo keweit déi' apa-apa."

³¹Kuan ni Yusuf wia sé katuriana wo um waya karia né manak ni ama'na, "Nyaku moka si mangé méilekan wo si raja. Nyaku tumudu' wia si raja ku'ay, 'um waya né katuariku wo si ama'ku ni séra manak, sé manto' aki Kanaan minawiamoé wi'ay. ³²Ni séra maurus sé mémbé', domba, wo sé sapi. Wo sé reringaten néra ti'i wo um waya um punya néra, pinawa néra moé wia.' ³³Ni'tumo, sa kamu tawan wo diwaghan ni raja, 'Apa um pepa'yangen niu?' ³⁴Ni kamu tumudu'mo angé ku'ay, 'Ni kami koki' pé akad kewéiten maurus reringaten, masuat wo sé paopo'en ami um pu'na.' Sa kamu tumudu' téintu, ni kamu lélé'anna mento' aki Gosyen." Yusuf tumudu' téintu, nu sé tou Mesir du'an sé déi' pa'ad sewoken né mapiara sé reringaten.

Yusuf makué ento'an né manakna mena Mesir

47 ¹Yusuf mangé wia si raja wo tumudu', "Si ama'ku wo sé katuariku aki tana' Kanaan minawiamoé. Ni séra minawaé sé mémbé', domba, sapi wo um waya um punya néra. Yo kewéit um waya néra menamo tana' Gosyen." ²Yusuf kasi'i minawa sé dima katuarina, mangé witu saru-saruan ni raja. ³Si raja dumiwagh wia sé katuari ni Yusuf, "Apa um pepa'yangen niu?"

Sawat néra, "Ni kami mapiara sé reringaten, masuat wo sé paopo'en ami. ⁴Ni kami minéi aki tana' Kanaan wo mento' déi' uré wi'ay. Ung kami minéi nu mena tana' Kanaan rondoro ka'areman rumaé, akad u dukut pepepakan sé reringaten déi'mo siapa. Ni'tumo kami makué sa toro mento' pé wia tana' Gosyen."

⁵Kuan ni raja wia si Yusuf, "Si ama'mu wo sé katuarimu wiamo. ⁶Un tana' Mesir ya'ay siwon angé du'an un tana' miu. Ni'tumo Yusuf, mangémo ipepé'élek wia ni séra un tana' ento'an néra aki Gosyen, un tana' ti'i rondor kéndis rumaé wia um wanua ya'ay. Yo sa sé katuarimu ti'i nena'an né raé mapiara sé reringaten, iakero séra mamuali tunduan né mapiara sé reringatenku."

⁷ Katundu angé ni'tu iwadimo ni Yusuf si ama'na méilekan karia ni raja. Wo si Yakub makué berkaténé si raja. ⁸ Si raja dumiwagh wia si Yakub, "Pira na ta'uno rekén si ama'?"

⁹ Wingkot ni Yakub, "Nyaku matus tedu na pudu' na ta'un minaéra-éra um paidopan wo um panto'an. Teintu kan kasi'i sé tétéku. Ta'an sa ipeskuat un umur né tétéku, déi' pé apa'pa ku, wo daked ung kasusa'an." ¹⁰ Katundu ni'tu si Yakub makué wia si Opo' Empung berkaténé si raja. Kawus ni'tu sia mondolé aki tampa ni raja.

¹¹ Yusuf simiwo du'an u néi tudu' ni raja wia ni sia. Urusenna un ento'an ni ama'na wo sé katuarina mena Mesir. Néimo iwéna un tana' rembur rumaé witu um wanua ti'i, u mekengaran Rameses. ¹² Yusuf kasi'i simadia pé u wadun iwé wia si ama'na, sé katuarina wo um waya néra manak néi lélé' ung kadaked né rinté' néra.

Yusuf maator un tana' Mesir witu ung ka'areman

¹³ Um waya un tampa aki wanua ti'i déi'mo siapa kekanen, nu talouso ka'enté' ung ka'areman. Sé tou aki tana' Mesir wo aki tana' Kanaan mademé-demé' mokan nu ung ka'areman. ¹⁴ Yo sé tou Mesir wo Kanaan mangé tumeles gandum wia si Yusuf, akad um waya doit néra mineransako wia ni sia. Wo um waya doit, ewanna aki istana ni raja. ¹⁵ Toro ni'tu sé tou mena tana' Mesir wo Kanaan déi'mo siapa doit, sé tou Mesir mawuri wia si Yusuf. Wo itudu' néra wia ni sia, "Kewéiten kami déi'mo siapa doit. Ta'an ta'kan pewewayaya kami maté wi'ay. Wéanoé kekanen kami!"

¹⁶ Wo si Yusuf sumawat, "Sa kamu déi'mo siapa doit, iwémoé sé reringaten niu, wo saduyanku mokan kekanen." ¹⁷ Yo ewan néra wia si Yusuf sé reringaten ti'i, wo saduyanna lako kekanen. Sé reringaten pinawa néra: kewalo, membe', domba, sapi wo keledai. Nu tu téintu séra wéan ni Yusuf wadun kauré seneta'un.

¹⁸ Kawus angé seneta'un ti'i, sé tou Mesir méi sumoup wia si Yusuf wo tumudu', "Kewéit kami rumendai wia si tuang. Doit ami déi'mo siapa, wo um waya né reringaten ami kasi'i minamualimo punya ni tuang. Déi'mo siapa minateda'u wia ni kami yo apa pé iwé ami wia si tuang, akadokan angé un awak wo un tana' ami. ¹⁹ Ta'an rekén kami wo rondor maté witu saru-saruan ni tuang? Wo ta'an kasi'i um waya un uma ami minaperamo? Awes taré teleseno kami karia un tana' isaduy kekanen. Sa téintumo, ni kami mamualimo ata ni raja, wo um waya un uma ami mamualimo punya. Wo wéanoé bibit tetanemen wia ni kami paéndon un tana' tanemano, wo kami déi' maté."

²⁰ Yo si Yusuf tumeles um waya un tana' aki Mesir iwé wia si raja. Um waya né tou Mesir mawangkér un tana' néra, nu ung ka'areman talaus rumaé. Wo teintu um waya un tana' minamualimo punya ni raja, ²¹ wo um waya né tou

Mesir, mamuali ata ni raja. ²²Un tana' man né imam-imam u déi' tineles ni Yusuf, nu um pemandungen néra pawé man ni raja. Ni'tumo séra déi' minangkér un tana'.

²³Katundu ni'tu Yusuf tumudu' wia ni séra, "Kewéiten kamu wo un tana' miu tineles ku mo wo iwé wia si raja. Kué éndon lako um bibit tetanemen, paéndon kamu toro tumanem. ²⁴Sa kamu mapu'upu'mo, um waya pinu'pu' miu wéténgen padiman. Un senawéténg iwé wia si raja, wo un teda'u wéténgen niu epat: siwon bibit, wia ni kamu, wia sé rinté' miu wo mamuali kekanen né tou wadina aki walé."

²⁵Wo séra tumudu' wia si Yusuf, "Si tuang simelamato ni kami! Yo kewéit sa si tuang pa'ad, ni kami pa'ado mamuali ata ni raja." ²⁶Yo si Yusuf sumiwo atoran weru du'an u néi tudu'na ketaré wia ni séra, senepadima witu pinu'pu' miu iwé wia si raja. Un tana' man né imam-imam déi' tineles ni raja. Un atoran ti'i pemaké-makén néra wia Mesir akad kewéiten.

Yusuf tumiwa' dumeweng si Yakub aki Kanaan

²⁷Witu ung kimetaré ti'i, sé tou Israél manto' aki Mesir, aki tana' Gosyen. Aki'tu séra minekéilek tana', wo mekéilek sio' rinté' akad sé puyun nu puyun. ²⁸Un ido-idopan ni Yakub mapudu' wo pitu pé na ta'un mena Mesir, wo un umurna minakad pé matus epat na pudu' wo pitu na ta'un. ²⁹Witu si Yakub tawimo maté, sia tumawa si Yusuf wo tumudu', "Sa ko rumendem si ama', wémo angé u dengennu witu um wawa' pa'a ku, wo tumiwa'mo ipepé'élek u rendemmu wia si ama' déi' toro dumeweng si ama' wia un tana' Mesir ya'ay. ³⁰Wo, sa ku minatémo, ewano aku wia tana' Mesir ya'ay wo mangé ideweng aki padewengan né paopo'enku."

Wo si Yusuf sumawat, "Iyo ama', siwon ku mokan du'an u néi tudu' ni ama'."

³¹Yakub timudu' kasi'i wia si Yusuf, "Kewéiten, tumiwa'mo wia si ama'." Wo si Yusuf tumiwa' wia si ama'na. Katundu ni'tu, Yakub rumungku' mena kekolo'an wo sia sumombayang wia si Opo' Empung.

Yakub mé berkat wia si Efraim wo si Manasye

48 ¹Déi' talaus uré, nena'an ni tou mangé tumudu' wia si Yusuf, "Si ama'mu sakimo." Ketetadinga angé téintu, iwadimo ni Yusuf sé rinté'na Manasye wo si Efraim mangé mé'lek si Yakub. ²Kedaok lako aki'tu, nena'an ni tou tumudu' wia si Yakub, "Rinté' ni ama' mekengaran Yusuf wiamo." Ketetadinga angé ni'tu, wo si Yakub mepaudit mémpo' witu kekolo'anna.

³Katundu ni'tu Yakub tumudu' wia si Yusuf, "Um pu'na, si Opo' Empung Waidan minepé'lek wia nyaku aki Lus, mena tana' Kanaan. Aki'tumo wo ku berkatenna. ⁴Wo si Opo' Empung tumudu' ku'ay wia nyaku, 'Wéan Ku ko sé

rinté' wo puyun sio', mamuali reransakan né suku bangsa. Wo um wanua ya'ay iwé Ku mokan wia sé rinté' wo sé puyunnu mamuali punya néra akad ung kauré-uré.' "

⁵Kuan ni Yakub kasi'i, "Yusuf, witu aku déi' pé minéi wia Mesir, sé rinté'mu Manasye wo si Efraim minatoumo wi'ay. Kewéit, séra dua du'anokan sé rinté'ku karngan, du'an si Ruben wo si Simeon. ⁶Wo sa ko mekéilek pé rinté' kasi'i, ni sera ti'i rondor rinté'mu karngan. Yo sa météngo ung kapunya'an, ni séra mekéilek um wéténg néra wia si Efraim wo si Manasye. ⁷Nyaku simiwo téintu, nu ghimenang wia si Rahel ina'mu. Um pu'na, nyaku karia ni ina'mu minawurié aki Padan. Ta'an witu tumawimoé Efrata mena Kanaan, sia maté mena uned pakélangan. Nyaku kumenit rumaé un até. Wo sia ideweng ku aki'tu, witu ruru lalan mangé aki Efrata um pakuan néra kasi'i Betlehem."

⁸Witu kéiélek angé ni Yakub sé rinté' ni Yusuf, sia dumiwagh wia si Yusuf, "Siapa ndé'én séra?"

⁹Wo si Yusuf sumawat, "Ni séra ya'ay sé rinté'ku, néi wé ni Opo' Empung wia nyaku, wia tana' Mesir ya'ay."

Katundu angé ni'tu si Yakub tumudu', "Irémpé'é wi'ay sé rinté'mu, pebeberkatén ku séra."

¹⁰Toro ni'tu um weren ni Yakub raramo, nu tu'a mo. Yo irémpé'mo lako ni Yusuf séra wia si Yakub, wo rawaken ni Yakub wo sionganna séra.

¹¹Kawus ni'tu kuan ni Yakub wia si Yusuf, "Nyaku déi'mo si ghenang sa mé'lekan pé karia mu. Yo kewéit si Opo' Empung si simiwoé niko wo akad sé rinté' mu toro pé kasi'i dinaok né'lek ku lako."

¹²Katundu angé ni'tu sé rinté' ya'ay kéongen ni Yusuf wia si ama'na, wo witu saru-saruan ni ama'na sia rumungku' wo sumighi' akad sumaad tana'. ¹³Kawus ni'tu iwadi sumoup ni Yusuf sé rinté'na dua wia si Yakub. Sia ingka'anna si Efraim wé witu senauka kawii ni Yakub. Manasye ingka'anna wo iréndé witu senauka kenawan ni Yakub. ¹⁴Ta'an siniwo man ni Yakub dengenna kenawan néi wé witu un udu ni Efraim, ma'an pé si Efraim si taweng. Wo pasambedina u dengen kawii witu un udu ni Manasye, sa ilélé' si Manasyé si tu'a.

¹⁵Kawus angé ni'tu Yakub sumombayang makué berkaténé si Yusuf, "Si paopo'enku Abraham wo si ama'ku Ishak minidop minekalélé' man um pa'ad ni Opo' Empung. Si Opo' Empung si dimukad nyaku akad kewéiten, masuat tanu si tou maurus sé dombana. ¹⁶Sia kasi'i si malaékat si minido' nyaku witu um waya un suma'al. Yo kewéit ku makué wia si Opo' Empung paéndon wéan né berkat sé rinté' ya'ay. Wo pakuwénku paéndon si Abraham, Ishak wo ngaranku toro paghena-ghenangen, nu ni séra dua ya'ay. Pakuwénku kasi'i paéndon un talé' néra ka'wesán medaked wia um wawo un tana' ya'ay."

¹⁷Witu miné'lek ni Yusuf si ama'na miné u dengen kenawan witu un udu ni Efraim, ni sia déi' kuma'yan. Wo tu ingka'anna dengen kenawan ni ama'na wo ipeeérana witu un udu ni Manasye. ¹⁸Wo ung kuanna, "Ama', déi' toro téintu. Si tu'a si Manasye. U dengen kenawan ni ama' rondor iwé angé witu un uduna."

¹⁹Ta'an si Yakub so'o. Ni sia taré timudu' man, "Katudu'ku mo. Nu keta'uanku si Manasye rondor mamuali bangsa wo kwasana kasi'i sela. Ta'an

kasi'i si tuarina pé si masela kwasa wo ni sia, wo sé rinté'na akad sé puyun mamuali bangsa wales kasela." ²⁰Witu un toro ni'tu kan si Yakub mé berkat wia ni séra, "Yo sa sé tou Israel mé berkat, ni séra madakut u ngaran niu dua. Ni séra tumudu' ku'ay, 'si Opo' Empung miné berkat wia ni kamu, masuat du'an u néi wéNa wia si Efraim wo si Manasye.' " Yo timudu' téintu, si Yakub dimakut ketaré si Efraim taré si Manasye.

²¹Kawus lako ni'tu, kuan ni Yakub wia si Yusuf, "Déi'mo uré koman ku maté, ta'an si Opo' Empung udit man mawadi-wadi karia miu, wo mekewadi sumoup ni kamu mena tana' Kanaan. ²²Wo niko wéan ku daked déi' masuat wo um pewewé ku wia sé katuari mu. Niko awesan ku un tana' karemburan aki Sikhem, un tana' kinaat ku wia sé tou Amori minaké um pana wo ung kowit.

Yakub tumudu' un apa u mememuali wia sé rinté'na witu endo wia muri

49 ¹Kawus ni'tu Yakub tumawa sé rinté'na wo tumudu', "Méimo rumansaké wi'ay. Tuduan ku kamu, apa u mamuali wia ung kamu witu endo wia muri.

²Rumémpé'moé wi'ay, kamu rinté'ku, wo tadingan apa um petetudu' ni ama' miu Israel ya'ay. ³Ruben, niko si rinté' tu'a, ung keketedanku, witu ung kimetaré un tuamaku. Niko mo si pasa'saran keted wo pasighi'en néra. ⁴Ta'an niko déi' ka'atoran masuat man wo dewuu. Niko masiwomo déi' kéndis karia ni ka'wuku wadina, wo mawuri'ngis ung kekolo'anku. Ni'tumo kewéit déi'mo niko si pasighi-sighi'en néra.

⁵Simeon wo si Lewi, ni séra dua matuari, masuat man u sesiwon néra. Ung kowit néra pinaké man pamu'is. ⁶Nyaku déi' pa'ad mesesewok witu um pinaesa'an néra. Ni séra mapaté tou sa moupi', téintu kan kénter ni sapi paketoren néra ta'an kuma'yan man séra. ⁷Ri'is ung tangupi'en wo u léwo' néra, nu talauso rumaé. Itampas ku séra wia sé rinté'ku mena un tana' Israel.

⁸Yehuda, niko lumengéy sé kekoro'mu. Ni'tumo ko pujin né katuarimu wo séra mongkot wo sumighi' wia niko. ⁹Yehuda, niko masuat man du'an si singa kesawa-sawa'na. Sa si ningka'mu ti'i kinannu mo, ko madé mawuri aki salaa mu wo kumepa masuat si singa tuama ka'pa si singa medéy. Siapa pé rekén si pa'ad mepepolo ni sia? ¹⁰Ni sia mo si mingka' kwasa, wo sé rinté'na akad sé puyun nu puyun mingka' pé kasi'i kwasa, akad mawiaé si kinuduan ung kwasa, wo um waya né tou daked kumurur wo tumadinga wia ni sia. ¹¹Um pepepu'upu'en witu un umana wales kasio'. Yo ma'an wa'kesan pé si keledai ka'pa si koki' ni keledai witu un tetanemen anggor ung kéndis rumaé, ka'pa un anggor ti'i pi'pi'an dambung, déi' marugi lako. ¹²Ni sia toro melep anggor wo melep susu akad kewales, akad um werenna rumundang nu un anggor, wo um wa'angna maputi' nu un susu.

¹³Zebulon, ni sia ma'eento' mena réndé u laud, um paento'an néra mamuali mokaan pasuwa'an ung kapal. Un tana'na masesupuan wo ung kota Sidon.

¹⁴Isakhar, ni sia keted masuat wo si keledai. Ma'an nena'an pé moatan witu un awakna, ni sia toro kumepa. ¹⁵Wo sa sia mé'lek un tampa ti'i kéndis wo un

tana' witu karemburan, sia pa'ad mendam pedis nu si tou wadina akad mamuali ata néra.

¹⁶Dan, ni sia karia né esa suku mena Israel, wo ni sia si meeukung sé sukuna. ¹⁷Ni sia du'an sé udé' witu ruru lalan, masuat kasi'i karia ni udé' bisa si witu lalan koki'. Ni sia kumiki u tu'mid ni kewalo, akad si tou simaké wia si kewalo néi kapasot aki muri.

¹⁸O OPO' EMPUNG, nyaku maarap ung keslamatan ti'i wia si OPO' EMPUNG.

¹⁹Gad, ni sia pebebéan né tou léwo', ta'an pinu'na'anna man taré binéan séra wo malengéy.

²⁰Asyer, um pinu'pu'mu mena un uma wangun rumaé, akad ung kekanen lé'os rumaé wo emut. Ung kekanen ti'i toro pasakéy wia sé raja.

²¹Naftali, ni sia du'an si rusa medéy siru, wo karinté'ané sé kéndis.

²²Yusuf, ni sia masuat wo ung kayu mawua' timou witu réndé kumbu'an doud. Wo um waya um panga timou lako dimangkoy ung kendir méssel. ²³Sé raé mapana maméé ni sia karia un upi', ²⁴ta'an dengenna rondor keted karia um pana, nu si Opo' Empung Waidan, makedung si Yakub simawang ni sia. Ni Sia si gembala, wo un Toka Watu né Israel. ²⁵Ni sia mo si Opo' Empungku si mesesawang niko. Ni Sia si Opo' Empung Waidan si mewewé berkat wia niko: Berkat aki dangit mena un atas, berkat kumbu'an doud wia un tana', berkat mekéilek sé rinté' wo mekéilek reringaten kasio'. ²⁶Um waya berkat wia si ama' sumela pé ung kewai'dan toka-toka rakék wo u na kentur urémo wia. Um waya berkat ti'i néi tumpa wia niko, si tou rondor néi kalé'os wia sé katuarimu.

²⁸Ni'tumo u néi tudu' ni Yakub wia sé rinté'na. Wo itudu'na apa u mamuali wia ni séra un endo wia muri. Ni séra mo sé mapudu' wo dua suku Israel.

Yakub mesang wia sé rinté'na wo maté

²⁹Yakub mesang wia sé rinté'na, "Déi'mo uré ku maté, masuat wo sé paopo'enku. Sa nyaku minatémo, mangé ideweng aki senauka ni ama'ku wo ni paopo'enku, witu roro ronga wia un uma ni Efron, si tou Het. ³⁰U ronga wo un uma ti'i mena Makhpela, witu senauka sendangan Mamre, mena tana' Kanaan. U ronga wo un uma ti'i tineles ni Abraham wia si Efron, siniwo padewengan sé manak. ³¹Aki'tu dinewengan si Abraham wo si ka'wuna Sara, Ishak wo si ka'wuna Ribka, wo witu kasi'i dinewengan ku si Lea. ³²Un uma wo u ronga ti'i, tineleso ni Abraham wia si tou Het."

³³Kawus angé si Yakub mesang wia sé rinté'na, iadéna ung kukuna witu kekolo'anna, sia kumolo' wo déi' uré sia maté.

50 ¹Katundu ni'tu si Yusuf rumawak wo mamé', sumiong wia si ama'na. ²Sampet lako ni'tu, si Yusuf maker si maurus sé tou minaté sumaweni un awak ni ama'na. Siwon néra un awak ni minaté déi' makura, ³kauréna epat na pudu' na endo, nu téintumo ung kauré séra sumaweni un awak ni minaté. Wo sé tou Mesir mangasi' wia si Yakub pitu na pudu' na endo kauréna.

⁴Kawus lako u mangasi', si Yusuf tumudu' wia sé tumetundu ni raja, "Sa kamu rumendem nyaku, itudu' pé angé wia si raja ku'ay, ⁵Witu si ama'ku

tawimo maté, iakerna ku mawati' paéndon ku dumeweng ni sia witu tanpa sinadiana aki tana' Kanaan. Yo kewéit, nyaku makué lélé'an mangé dumeweng si ama'ku. Sampet lako ni'tu, nyaku mekawuri mané.' "

⁶Witu si raja timadinga um pesang ti'i, sia tumudu, "Mangémo aki'tu, wo idewengo si ama'mu du'an un apa u néi wati'mu lako wia si ama'mu."

⁷Yo si Yusuf mangé aki Kanaan mededeweng si ama'na. Sé timundu kariana: um waya né tumetundu ni raja, sé tu'a-tu'a witu istana wo sé tu'a-tu'a mena un tana' Mesir, ⁸sé manak ni Yusuf, sé katuarina, wo um waya witu roro manak ni Yakub. Wo sé minateda'u mena Gosyen sé rinté' moka, sé domba, mémbé' wo sapi néra. ⁹Sé timundu minangé karia ni Yusuf, sé suraro simaké kréta wo karia né suraro simaké kewalo. Ni séra makélang minaesa mapatunduan daked rumaé.

¹⁰Ikedaok lako séra witu tanpa pagilingan ung gandum aki Goren-Haatad, witu senauka sendangan u lalana doud Yordan. Witu séra mengasi' wo mamé' rangat. Wo si Yusuf merur witu ung kauréna pitu na endo. ¹¹Witu sé tou Kanaan manto' aki'tu miné'lek um pengasi'an, ni séra metetudu'an, "Rondoro mekarawoyen um pengasi'an né tou Mesir ya'ay." Ni'tumo un tampa ti'i nginaranan Abel-Mizraim.

¹²Yo téintu un siniwo né rinté' ni Yakub, du'an angé u néi tudu'na wia ni séra. ¹³Ewano né rinté'na un awakna aki tana' Kanaan, wo ideweng néra mo sia witu rongga aki uma Makhpela, witu sendangan u Mamre. U rongga wo un uma ti'i, un tineleso ni Abraham wia si Efron tou Het, u minamualimo padewengan néra manak. ¹⁴Kawus lako si Yusuf dimeweng si ama'na, sia mawuri aki Mesir. Ni sia minawuri mawadi karia né katuarina wo sé tou timundu minangé dumeweng si ama'na.

Yusuf sumiwo kadoméyan un até né katuarina

¹⁵Kewéit si Yakub déi'mo wia, wo sé katuari ni Yusuf metetudu'an, "Yusuf wo'o limé'os upi' wia ni kita, nu um pinaniwo-niwo ta um pu'na wia ni sia. Kosan angé kita siwoanna tanu u siniwo ta." ¹⁶Ni'tumo, séra minesang wia si Yusuf, "Yusuf, witu si ama' wia pé, ni sia mapesang, ¹⁷paéndon kami tumudu' wia niko ku'ay, 'Ampungan angé ung kasumala'an né keka'mu wo u dosa um pinaniwo-niwo néra wia niko.' Yo kewéit, ampunganoé kami. Ni kami ya'ay minamuali paake-aker ni Opo' Empung, si Opo' Empung papanginayoan ni ama'." Ketetadinga angé ni'tu, Yusuf mamé'.

¹⁸Katundu ni'tu, sé keka'na méi, mongkot wo sumighi' wo tumudu', "Ni kami ya'ay minéi mamuali ata ni tuang."

¹⁹Ta'an si Yusuf timudu' wia ni séra, "Ni kamu déi' toro méindé', nu nyaku déi' Opo' Empung mawé dedikud wia si tou." ²⁰Udit um pu'na kamu minesesiwo léwo' wia nyaku, ta'an si Opo' Empung minekalé'os ni'tu. Kewéit, pinakéNa aku paéndon daked sé tou déi' maté ka'areman. ²¹Yo ni kamu téa'mo méindé'-indé'. Um waya pemandungen niu akad sé rinté' dikudenku mekasa." Timudu' téintu, nu Yusuf menow wo dumoméyan un até né katuarina.

Yusuf minaté

²²Yusuf rondor man minento' mena Mesir mawadi-wadi karia né katuarina. Ni sia timou akad matus na pudu' na ta'un. ²³Ni sia timu'med pé miné'lek si rinté' wo puyun ni Efraim katedu. Wo sé rinté' wo puyun ni Manasye, sé rinté' ni Makhir tinu'med pé rinawak lako ni Yusuf.

²⁴Yusuf timudu' wia sé katuarina, "Déi'mo uré ku matémo. Ta'an si Opo' Empung rondor man dumukad wo ewanNa kamu iondol wia um wanua ya'ay, akad aki wanua u néimo ita'ad wo néi wati'na wia si Abraham, Ishak wo si Yakub." ²⁵Wo si Yusuf maker sé katuarina mawati', "Ni kamu rondor mawati'mo wia nyaku. Nu kamu udit ewan ni Opo' Empung mena wanua Kanaan. Witu toro ni'tu kasi'i udit ewan niu aku ma'an dui mokaan aki'tu." ²⁶Katundu ni'tu si Yusuf maté mena Mesir, witu un umur matus na pudu' na ta'un. Siniwo néra un awakna winéan undam wo itou' witu um peti mati.